

1879
En mycket rolig

Historia om

Hobergs-Gubben.

Utslagfors, tryckt hos A. A. Lindfors, 1879.

Hobergs-Gubben.

Det är på Gottland ett stort Berg wid namn Hoberget, uti hwilket bodde ett stort Bergtroll, af samma sin hemvist och boställe kalladt Hobergs-Gubben. Icke långt derifrån bodde en fattig Torpare, hwilken för någon sin förmente nytta plögade omgånge med samma Bergtroll, såsom man hörer talas och sägas, att många som söka lycka till fiska och skjuta, skola dertill bruka sådana olofliga medel och hafwa umgånge med Skogs- och Sjö-Näen. Nu hände det sig att samma Torpares hustru födde ett barn, wid hwilket tillfalle Torparen blef bekymrad öfwer Raddarnes betingande och bjudande; hwilket, då hans Dräng af Husbondens utwärtas anhälfwor förmärkte, frågade han hwad honom fattades, att han så bedröfwad war; sägandes derjemte Drengen: Mig tyckes, att ni nu har större orsak att glädjas, än att vara bedröfwad, emedan ni är wälsignad med en lifsarfwinge, och lifwål går ni så sorgien och bedröfwad.

Torparen. Det är wäl sannt som du säger, men dock icke deß mindre hafwer jag lifwål något som mig ängslar och bekymrar och sådant icke utan skäl och orsak. Jag måste ju efter plägsed wid barnkriftningen bjuda några Raddrar; går jag nu Hobergs-Gubben förbi, som mig så mycket godt, som du wet, gjort hafwer, lärer honom sådant högt förtryta, att jag härefter aldrig hafwer någon hjelp att wänta af honom, om än aldrig så stor nöd gingo mig uppå. Bjuder jag åter honom, så lärer han allena äta upp allt hwad tillredt är, så att jag för de andre Gästerne måste stå med skam och blygd, efter du wäl wet och ofta sett hwad för en frohare han är, så att han står ej till att mätta och fylla, helst af en fattig Torpare, som jag är.

Drengen. Jag wet att så är; men gif eder dock tillfreds; jag will lämpligen afböja och förefomma hwad ni så högt befruktat, så att det å ingendera sidan skall hafwa någon nöd. Ty jag will gå åstad att bjuda honom, men derhos med lämpa och godt maner laga att han icke skall komma hit.

Torparen. Kan du det uträtta, som du lofwat, så gör du mig en sådan god tjenst, som du med rätta skall prisas för, och detutom hafwa någon annan belöning att förwänta.

Drängen begärde sig en säck och gaf sig på wägen till Hobergs-Gubben. När han till honom framkommen war hälsar han honom från sin Husbonde, sägande: "Min Husbonde hälsar eder god dag, och beder att ni wille wara god och hjelpa honom några fiskar, såsom ni tillförene wid anlitandet plägar göra", ty torparen war alltid wan att så hwad han tillitade honom om. Derjemte beder Drängen ännu, att han denna gången inga små fiskar gifwer.

Hobergs-Gubben. Suru kommer det till att din Husbonde denna gången ändiligen will hafwa allt stort och inga små fiskar; då han lifwål alltid tillförene latit sig nöja med hwad han fått, stort eller smått tillsammans.

Drängen. Jo, han skall göra Barnsöl; hans hustru har blifwit wälsignadt med en lifsarfwinge, och förden skull är jag, jemte detta ärendet, också skickadt att bjuda eder till Radder.

Detta allt behagade Hobergs-Gubben mycket wäl. Hobergs-Gubben swarade derför och sade: så gammal och grå som jag är, så har aldrig ännu någon gjort mig den äran; tacka derför och hälsa honom på mina wagnar för anbudet och säg att jag skall komma. Men hör, hwem skall mer blifwa Radder?

Drängen. Sanct Pehr.

Hobergs-Gubben. Då wet jag icke wäl om jag kan komma, ty jag wet att Sanct Pehr är en twärwigg, och förden skull torde wi icke wäl kunna förlifas med hwarandra tillsammans. Dock lifwål, efter din Husbonde haf-

wer gjort mig den äran och bjudit mig, så skall jag komma, och se till huru wi kunna förlitas och samsas. Men skall ännu några flera Raddrar blifwa?

Drängen. Ja Sanct Michel också.

Hobergs-Gubben. Då lär jag näppeligen komma dit. Ty Sanct Pehr och jag torde väl kanske någorlunda kunna förlitas uti ett hus, men Sanct Michel och jag knapast. Dock likväl efter min granne hafwer gjort mig den äran, samt emedan ingen hertills gjort mig den äran, ehuru gammal och grå jag är, skall jag komma, om jag än allenast skall sätta mig i en wrå, och se uppå huru det tillgår. Skall det ännu några flera Mannfolks Raddrar blifwa?

Drängen. Nej.

Hobergs-Gubben. Hvem skall då ibland Dwinfolks-Raddrarna bära barnet?

Drängen. Sanct Gertrud.

Hobergs-Gubben. Han slår fastigt stort på med Raddrar. Han torde väl också betinga Spelman efter han slår så stort på uti allt annat.

Drängen. Ja Trumslagaren skall blifwa spelman.

Hobergs-Gubben. Jag hade väl tänkt att komma dit, fastän både Sanct Pehr och Sanct Michel kommer med, efter han hafwer gjort mig den äran att kallat mig, men efter trumslagaren kommer dit, (menandes och förståendes derigenom åskedundret), så kommer jag alldeles icke, det säger jag rent ut. Ty jag var för 14 dagar sedan uti ett samwäm och under det jag gick hem derifrån, uppvärte ett moln på himmelen, och Trumslagaren begynte slå på trumman så hårdt, att jag deröfwer blef förfärad; jag begynte löpa det mesta jag förmodde hemåt, och när jag hann till förstugu-dörren, slog han efter mig med trumpinnen, och slog dermed det ena lårbenet af mig, hwaraf jag hafwer stort mehn. Fördens skull kan jag alldeles intet komma uti något lag dit denne kommer; eljest torde han en annan gång slå af mig det andra lårbenet med. Derföre kan du helsa din Husbonde och tacka honom för den äran han mig gjort hafwer, och säg att jag

intet denna gång kan komma; men plåga de och gifwa wid sådana tillfällen Radder-Gåfwor?

Drängen. Ja, de som något hederlige wilje vara.

Hobergs-Gubben tager en skofwel, går in uti en bod, der lärar woro fulla med Riksdalrar, samt säger åt Drängen: "Håll hit din säck", och så öfer han en stor skofwel full med Riksdalrar i säcken, och säger till Drängen: "Plår någon gifwa mer än detta?"

Drängen. Nog har jag sett många gifwa mer än detta är.

Hobergs-Gubben. "Intet skall jag vara den sämsta". Han tog så åter till en skofwel och öfer åter en full med Riksdalrar i Drängens säck, och säger: "Plågar någon gifwa mera än detta?"

Drängen. Nog hafwer jag sett en som gifwit mycket mer.

Hobergs-Gubben. "Ingalunda will jag vara den sämsta". Han slår tredje gången en full skofwel med Riksdalrar i säcken och säger till Drängen: "Har du sett någon gifwa mera."

Drängen. "Ingen har jag sett gifwa mer". Orsaken war att han orkade intet mera bära; eljest hade han kunnat lura honom på ännu mer.

Hobergs-Gubben. "Så gadt nu hem med detta, och kom sedan igen, så skall du få Rikarne med". Detta gjorde också drängen.

Och således gjorde Drängen sin Husbonde efter sitt löfte en god tjenst, icke allenast derigenom att han med sin flughet och på godt maner hindrade Hobergs-Gubben att komma till Barnsölet; utan också derigenom att han förskaffade sin Husbonde en stor Radder-Gåfwa, hwarigenom han och dess efterkommande blefwo ganska förmodgne.

Den lurade Modren.

Det var en gång en flicka som var skön, fallera,
Hon hade hy som purpurn och som snön, fallera!
Hon hade också ögon himmelsblå fallera,
Nog var hon wacker ifrån topp till tå, fallera.

2. Hon hade kurtisörer uti mängd, fallera,
Men mamma stod wid dörren som var stängd, fallera,
Och hotade med wredens sura min fallera,
Swar karl som djerfdes — näsan sticka in fallera.

3. Ty kom till dörren en älskare förtjust, fallera,
Och sade hwärmor — men hwad hände — just, fallera,
Just som han tittat in får han en spark, fallera,
Af gummans fot som öfwad war och stark, fallera.

4. Och flickan satt och suckade och gret fallera,
Min mamma, sad' hon är blott till förtret, fallera.
Skall jag borttråna här båd' dag och natt, fallera,
Så dumma konstner mamma har fått fatt! fallera.

5. Håll tyft, mitt barn, jag wet nog hwad jag gör,
fallera,
Ett mönster utaf dygden finnas bör, fallera
Och finns förutom dig ej ett i stan' fallera
Så skall du bli det ända: ta mig fan fallera.

6. Ha! — tänkte flickan, så du dig bedrar, fallera,
Jag hade nära sagt: all' redan har, fallera,
Bortskänkt — mitt hjerta, men tidsnog han får, fallera,
En gång då mamma ifrån dörren går, fallera.

7. Wist hade hon en älskare sig walt fallera,
Fast ej ett mundligt ord med honom talt, fallera.
Men genom fönstret ofta kärleksbref, fallera,
Upphissades och gumman lurad blef, fallera.

8. Det hände sig så tofigt (allt på knep), fallera.
Att gumman bjuden blef på kafferey fallera,
Hos tanterna i huset midt emot, fallera,
Tillständt af den som fick i änd' en fot, fallera.

9. Kring kaffehurran war det muntert, hopp fallera,
Man hittade förtal om nästan opp, fallera,
Och spådde uti sumpen hennes lott, fallera,
De får'ngar roa sig oskyldigt blott, fallera.

10. Wi prisa kaffebönans existens, fallera,
Dyll edra koppar på, när de blir läns! fallera,
En englaröst ur hopen hördes så, fallera,
(Det war wärdinnans): Tanter fylle på, fallera.

11. En annan röst hoj upp så hes och skral fallera.
Uppmärksamhet! jag ämnar hålla tal: fallera.
"Man dömmar quinnan karaktärist swag fallera
Men nej!" (så börjar hon sitt föredrag) fallera.

12. "Man ärar quinnan efter hennes dygd fallera.
Nåväl! en flicka finns i denna bygd fallera,

Susanna fast bepröfwad, öfvergår fallera,
 Dy wet ni, det är lögn om någon får, fallera.

13. Jag talar inte stort men smått och godt fallera,
 Ni måtte wäl i Guds namn mig förstått? fallera,
 Det rena sanning är hwad jag utsår, fallera,
 För dygdemönstret skal, jag föreslår!" fallera.

14. Och kopparna de skrällade ihop, fallera,
 I harmoni med kär'ngarnes hurrarop, fallera,
 Hurra! det är min dotter Julia fallera,
 Hurra, hurra, hurra, hurra, hurra, fallera.

15. En stige stod wid flickans fönster rest, fallera,
 Man fåfängt hade dörren igenlåst, fallera,
 För kärleken ej lönar sätta lås, fallera,
 Och dygden wakt, frukilöst är, gudnås, fallera.

16. Så lycklig flickan aldrig känd sig förr, fallera,
 Hur skönt, att mamma gått från wakt och dörr, fallera,
 Hwad lycka och hwad sällhet utan namn, fallera,
 Att en gång slutas få i älskarns famn? fallera,

17. En tid förgick så lustigt och så glädt, fallera,
 Ej gumman wiste huru det war fatt, fallera,
 Till's ändteligen hon kom underfund fallera,
 Att hon war lurad utaf hjertans grund, fallera.